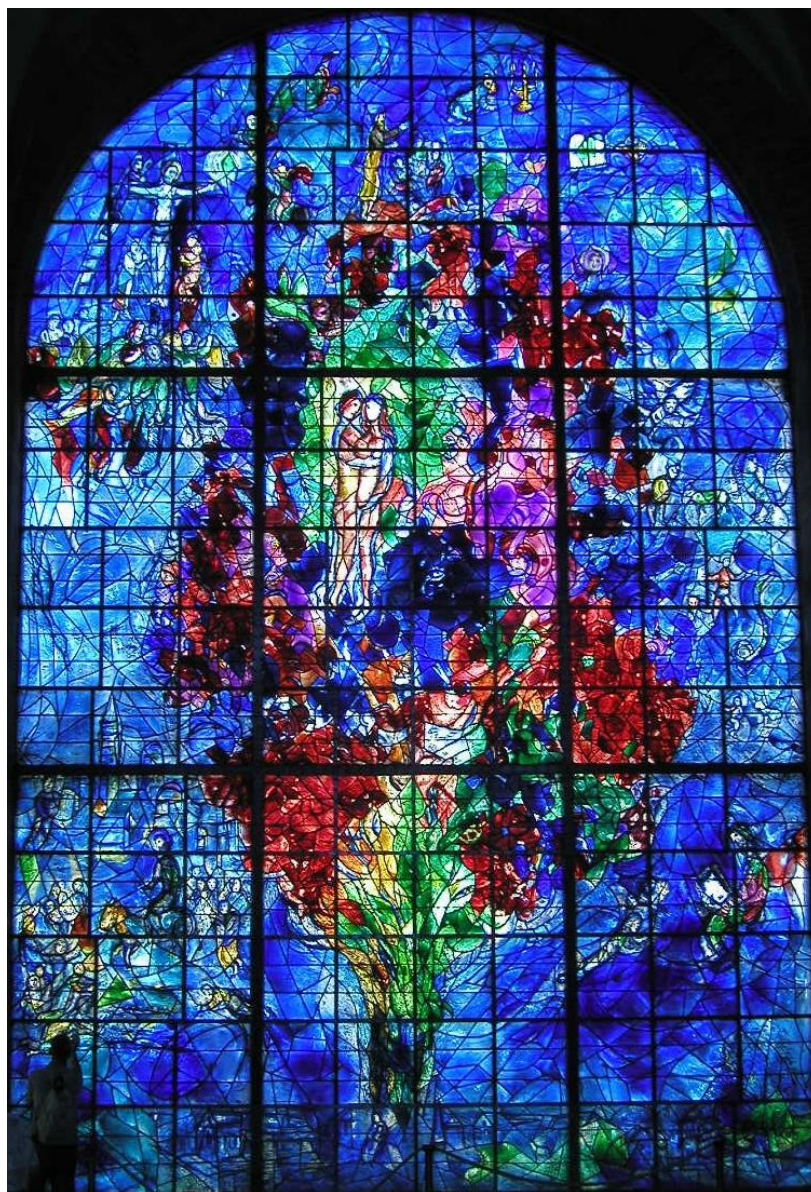

Paascyclus 2020

'Licht dat terugkomt'

Leven en sterven in deze tijd. Zoeken naar hoop en groeien naar het licht. Licht dat gaat en terugkeert; maar nooit dooft. Als een baken in de tijd, als een vuurtoren op een eiland. De dood zal nooit het einde zijn.

Huisliturgie
Gastkerk en Dorpskerk

Toelichting

U ontvangt deze 'diensten op papier' als alternatief voor de vieringen van Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Stille Zaterdag. Op de avond van Witte Donderdag begint de viering van de drie dagen waarin het lijden, sterven en opstanding van de Heer worden herdacht. Deze drie dagen vormen één doorgaande viering. U kunt deze diensten samen met andere gemeenteleden vieren via Zoom of zelf thuis op het gebruikelijke tijdstip. Dit kan uiteraard ook op een ander moment.

Het is handig om van te voren het volgende thuis klaar te zetten:

- voor alle vieringen: een kaars, die u aan het begin van de viering aansteekt
- voor Witte Donderdag: matses of brood en een glas water
- voor de Goede Vrijdag: een kruis(je) of een afbeelding van een kruis

In iedere viering is gekozen voor een klein ritueel wat thuis uitgevoerd kan worden. U kunt dat doen, maar het hoeft natuurlijk niet. Laten we elkaar de ruimte te geven om op onze eigen manier vorm te geven aan onze gevoelens van dit moment. Een moment dat we samen delen en dat daardoor alleen al van waarde is.

Volgt u de vieringen mee met Zoom, klik dan op de begintijd van de viering op de volgende link:

<https://us02web.zoom.us/j/153870206?pwd=U2xOU3M1S1hQa0tGOU81RWVucG5Sdz09>. De Meeting ID is: 153 870 206 en het wachtwoord (Password): licht.

Begintijden van de vieringen zijn:

- Witte Donderdag: donderdag 9 april, 19:30 uur
- Goede Vrijdag: vrijdag 10 april, 19:30 uur
- Stille Zaterdag: zaterdag 11 april, 21:30 uur

Volgt u deze liturgie zonder Zoom, dan kunt u de liederen en teksten hardop lezen of in stilte overdenken. Bent u met zijn tweeën, dan kunt u dat bijvoorbeeld om en om doen. Wilt u de liederen zingen, dan vindt u de melodie van veel liederen op de website kerklid.wiki.nl en op youtube.

Heeft u naar aanleiding van de dienst vragen of wilt u ergens over doorpraten, dan kan dat natuurlijk. U kunt contact opnemen met een van de predikanten: ds. Annemiek Boonstra: 06-17585987/ 050-5797636, ds. Peter van Ool: 06-13639611, ds. Hester Wouda: 06-19704879.

Wij wensen u goede (thuis)diensten in deze Stille Week.

WITTE DONDERDAG

9 april, 19:30 uur

Openingswoorden

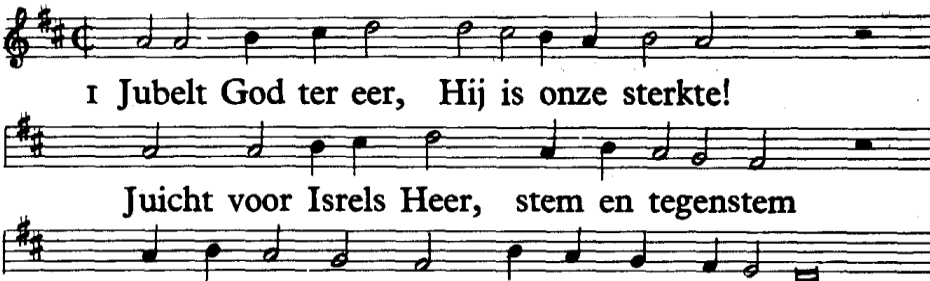
Welkom in deze viering. In de komende Paascyclus volgen wij de laatste dagen van Jezus, meegenomen door de verbeeldingswereld van Marc Chagall. We laten ons raken door de mens die ons voorging en voorleefde, die ons verdeelde en met ons deelde, in wie wij ons herkennen en tot wie wij ons bekennen. Die ons aanspreekt en raakt, bekeert en bezielt. Hij die ons uitnodigt op te staan, vooruit te gaan om te ontdekken dat we nieuw kunnen worden, telkens weer op zoek naar licht. Licht dat gaat en weerkeert, maar uiteindelijk alles overwint.

Hoe vaak gaan we op weg in ons leven? Hoe vaak ook moeten we gaan, omdat we geen keuze hebben, niet wetend wat ons te wachten staat; maar we kunnen niet terug. Vol van wanhoop en letterlijk op hoop van zegen.

We staan vanavond stil wat bevrijding betekende voor het volk onderweg naar het beloofde land, en voor ons in deze ongewone tijd, waarin we niet fysiek bij elkaar kunnen komen. Dat gemis doet ons des te meer verlangen naar het licht van Pasen, doet ons beseffen hoe vrij we zijn, maar ook hoe kwetsbaar. Doet ons danken voor de moed van zorgverleners, doet ons stil staan bij eenzaamheid die groter is dan ooit, bij mensen in onze nabije omgeving en bij medemensen ver weg.

Door het gemis en de pijn heen mogen we ons gedragen weten door God, die met ons is, ook in de woestijn. Na de veertigdagentijd is het daarom tijd om het loflied weer in te zetten. We zingen Psalm 81:

Loflied: (onder klokgelui) Psalm 81: 1, 4 en 8

1 Jubelt God ter eer, Hij is onze sterkte!

Juicht voor Isrels Heer, stem en tegenstem

springen op voor Hem die ons heil bewerkte.

4. God heeft ons gezegd nooit gehoorde dingen. Heilig is 't en recht nu en t'allen tijd Hem die ons bevrijdt vrolijk toe te zingen.	8. Ik ben HIJ DIE IS; God wil Ik u wezen. Uit de duisternis van de slavernij maakte Ik u vrij; hebt gij nog te vrezen?

Lezing: uit 'Het begon met licht' (naar Marcus 14-15) en Exodus 12:1-17

Net als alle andere mensen ging Jezus met zijn leerlingen naar Jeruzalem om het paasfeest te vieren. Het feest van de platte broden, het feest van de bevrijding uit Egypte, waarover geschreven staat:

'Eet dan zeven dagen lang ongedesemd brood, en verwijder meteen op de eerste dag alle zuurdesem uit jullie huizen; wie op een van die zeven dagen iets eet dat zuurdesem bevat, moet uit de gemeenschap van Israël gestoten worden. De eerste en zevende dag zijn heilige dagen die jullie samen moeten vieren. Die beide dagen mag er geen enkele bezigheid verricht worden, jullie mogen alleen het voedsel bereiden dat ieder nodig heeft. Dit voorschrift blijft voor altijd van kracht. Generatie na generatie moeten jullie het feest van het Ongedesemde brood vieren, omdat ik jullie die dag, in groepen geordend, uit Egypte heb geleid.'

Voor dit feest kwamen alle mensen naar de stad die een stad van vrijheid en vrede zou moeten zijn. Maar de stad was niet vrij. De Romeinen waren de baas over het Joodse volk en dat wilden ze graag blijven. De mensen moesten rustig blijven en er mochten geen relletjes uitbreken. Het was gevaarlijk voor Jezus om naar Jeruzalem te gaan. Ze zouden hem kunnen oppakken en doden. Toch ging hij, want hij bleef geloven in het rijk van God. Het rijk van brood en liefde en bevrijding voor iedereen.

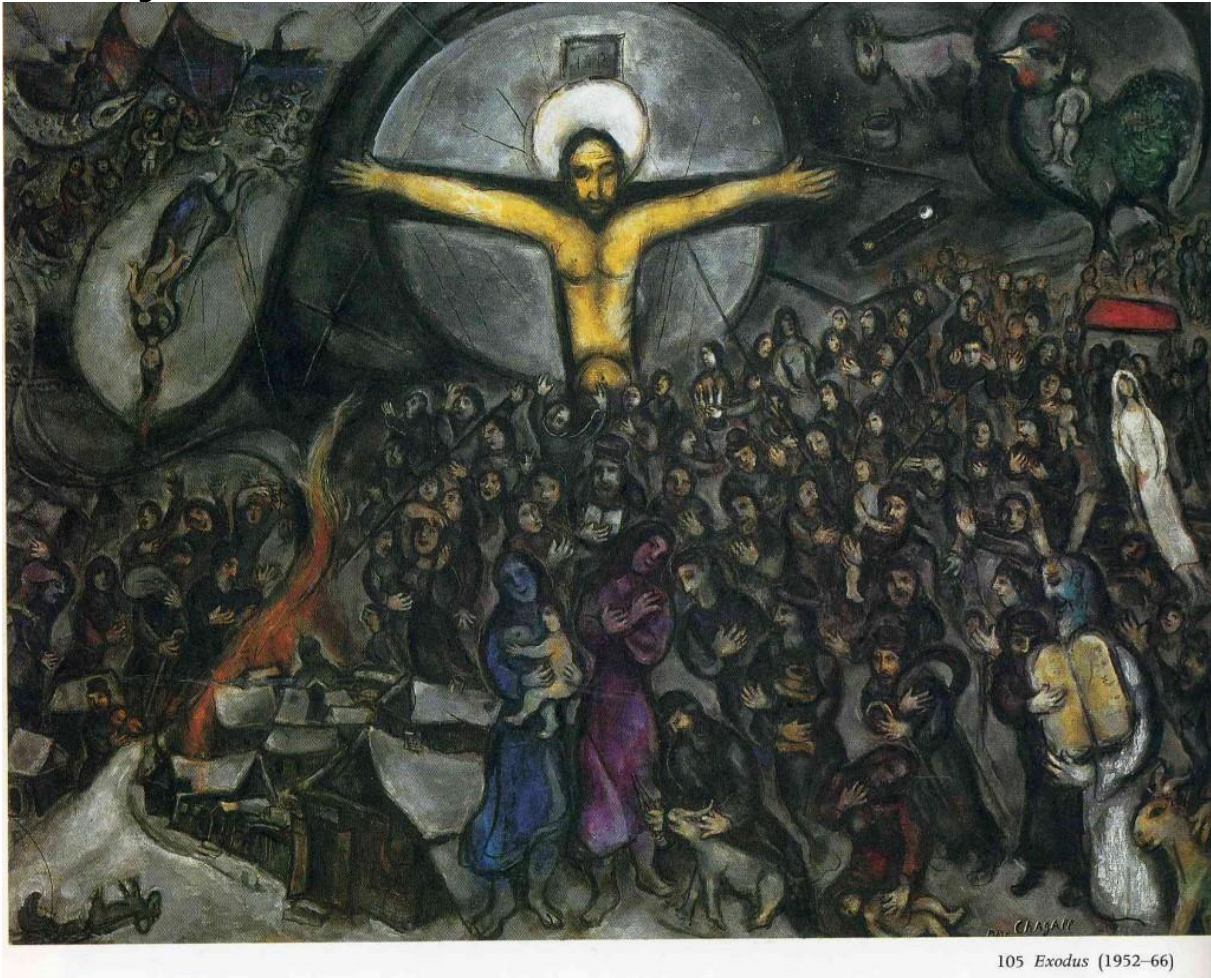
Jezus ging met zijn vrienden naar een zaaltje om met elkaar te eten en te denken aan de bevrijding uit Egypte. Voordat ze gingen eten, pakte Jezus een kom met water. Hij waste de voeten van zijn vrienden. Eigenlijk was dat een nederig karweitje. Iets voor de jongste bediende. 'Wat doe je nu?' riep Petrus. 'In dien jou', zei Jezus. 'Ik geef het voorbeeld. Zo moeten jullie elkaar dienen'. Daarna gingen ze aan tafel. Petrus was erbij en Judas en alle vrienden. Voor het laatst vierden ze feest met elkaar en deelden ze brood en wijn. Jezus bad, hij brak het brood en deelde het uit. Hij zei tegen hen: 'Neem dit brood. Het is mijn lichaam. Ik geef mijzelf aan jullie'. Ze aten en dronken in stilte. Jezus zei: 'Een van jullie zal mij verraden'. Zijn vrienden werden verdrietig. Ze dachten: ik toch niet? Ik hou het toch wel vol?

Na de maaltijd gingen ze de stad uit naar de Olijfberg. Daar ging Jezus bidden. Zijn vrienden vielen in slaap. Ze lieten hem allemaal in de steek, ook Petrus. Jezus was helemaal alleen. Zo blijf hij een hele tijd bidden. Hij was bang. Hij bad: 'Vader, u kunt toch alles? Laat me dan niet sterven. Maar toch: laat gebeuren wat u wilt, niet wat ik wil.' Drie keer die nacht ging hij naar zijn vrienden. Iedere keer sliepen ze. De derde keer zei Jezus: 'sta nu op. Mijn uur is gekomen'.

Lied: Bleibet hier, und wachet mit mir

The image shows a musical score for the hymn 'Bleibet hier, und wachet mit mir'. It consists of two staves: a treble clef staff for the melody and a bass clef staff for the accompaniment. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is common time (C). The melody starts with a piano (*p*) dynamic, followed by a forte (*f*) section, and ends with a piano (*p*) section. The lyrics are written below the treble staff: 'Blei - bet hier und wa - chet mit mir. Wa - chet und be - tet, wa - chet und be - tet.' The bass staff provides a simple harmonic accompaniment with chords and single notes.

Afbeelding

Marc Chagall, 'Exodus' (1952)

Korte uitleg

Bleibet hier, und wachet mit mir. Blijf bij mij en wacht met mij. Wat is dat moeilijk. Blijven bij hoe de situatie is, zien wat nodig is. In tijden als deze schieten we in overlevingsmechanisme. Vluchten we, zoals de leerlingen in de slaap. Of vechten we, om koste wat het kost te behouden wat we hadden.

Het zijn vreemde tijden. Zelfs de grootse viering van 75 jaar bevrijding in ons land valt grotendeels weg in deze crisis. Van een hele andere orde was de crisis in de Tweede Wereldoorlog. Ety Hillesum schreef in haar dagboek het volgende:

'Het zijn bange tijden, mijn God. Vannacht was het voor het eerst, dat ik met brandende ogen slapeloos in het donker lag en er vele beelden van menselijk lijden langs me trokken. Ik zal je een ding beloven, God, een kleinigheidje maar: ik zal mijn zorgen om de toekomst niet als evenzovele zware gewichten aan de dag van heden – hangen, maar dat kost een zekere oefening. Iedere dag heeft nu aan zichzelf genoeg. Ik zal je helpen God, dat je het niet in mij begeeft, maar ik kan van te voren nergens voor in staan. Maar dit éne wordt me steeds duidelijker: dat jij ons niet kunt helpen, maar dat wij jou moeten helpen en door dat laatste helpen wij onszelf. En dit is het enige, wat we in deze tijd kunnen redden en ook het enige,

waar het op aankomt: een stukje van jou in onszelf, God. En misschien kunnen we ook er aan meewerken jou op te graven in de geteisterde harten van anderen.'

Een geteisterd hart had de jood Marc Chagall in de oorlog. Hij moest zelf vluchten en schilderde na de oorlog, in 1952, deze Exodus. Het toont de terugkeer van joden na de Tweede Wereldoorlog. We zien mensen terugkeren naar wat over is van hun huizen. De vlam laat zien dat dat niet veel meer is. Christus is hier een Messias met een halo, hij toont de weg. De menigte ziet er over het algemeen hoopvol uit. Sommigen lachen en praten. De joden moeten verder met hun leven.

Het beeld van alle mensen bij elkaar heeft iets bevreedends in deze tijd van sociale afstand. We verlangen terug naar de verbondenheid. Om met elkaar te delen, brood en wijn, delen wie we zijn, in woord en gebaar.

Ritueel voor thuis: brood en water

In Exodus lezen we over het eten van ongezuurd brood. Iedereen moet zich eraan houden om dit te eten, omdat het Israël eraan herinnert dat het leven niet zijn gewone gang gaat. Zo zouden wij ook naar deze weken kunnen kijken. Nu kunnen we elkaar niet ontmoeten en spreken in de gemeente of wijn en brood nemen ter herinnering aan het Avondmaal dat Jezus met zijn vrienden had. Want op Witte Donderdag is dat wel onze gewoonte. Als teken van het ongewone vieren we daarom nu met water en brood.

De maaltijd met brood en wijn delen we altijd in een viering in de gemeente, in gemeenschap met elkaar. Nu we elkaar niet kunnen ontmoeten in de kerk, houden we een eenvoudig ritueel met water en brood. Leg matses of brood op een schaal, in zijn geheel of gebroken, iedere aanwezige thuis geeft aan een ander een stukje ervan. Die neemt het stukje aan en eet het op. Daarna neemt iedere aanwezige een glaasje water en drinkt er een slok van.

Lied: 1007 'Brood zal ik geven'

Melodie A:

1 Brood zal ik ge-ven en wa-ter als wijn,
een hand-vol ge - na-de om mens van te zijn.

Melodie B:

2 Kom je van ver-re en roept men je na -
ik noem je mijn naas-te, wees wel-kom, be - sta.

Melodie A:

- 3 Is je beschutting verloren gegaan,
in windvlagen zal ik mijn kleed om je slaan.

Melodie B:

- 4 Teistert de koorts je met scheuten van vuur,
ik blijf aan je zijde, hoe lang het ook duurt.

Melodie A:

- 5 Ben je veroordeeld tot tralies en steen,
ook dan laat ik merken: je bent niet alleen.

Melodie B:

- 6 Als eens de dood je zal hebben begroet,
draag ik je in vrede Gods licht tegemoet.

Melodie A:

- 7 Zó wil ik leven: eenvoudig en klein,
met twee lege handen een koningskind zijn.

Luthers avondgebed

Heer, blijf bij ons, want het is avond en de nacht zal komen.
Blijf bij ons en bij uw ganse kerk
aan de avond van de dag,
aan de avond van het leven,
aan de avond van de wereld.
Blijf bij ons
met uw genade en goedheid,
met uw troost en zegen,
met uw Woord en sacrament.
Blijf bij ons
wanneer over ons komt
de nacht van beproeving en van angst,
de nacht van twijfel en aanvechting,
de nacht van de strenge, bittere dood.
Blijf bij ons
in leven en in sterven,
in tijd en eeuwigheid.

Allen: AMEN.

GOEDE VRIJDAG

10 april, 19:30 uur

Openingswoorden:

Jezus is in doodstrijd tot nu toe.....

'Wat is waarheid', vraagt de rechter. En hij spijkt het antwoord op het kruis van de werkelijkheid.

Wat is waarheid? De nachtmerrie waarin we terecht zijn gekomen? Het virus dat ons verlamt van angst. Onze wereld, ons zijn, tot in de kern verminkt. Onze manier van leven, achteloos; we dachten dat het geluk maakbaar was en reisden vrolijk van hot naar her. Ons ecosysteem, de natuur; wat hebben we verwaarloosd?

Zo kwetsbaar is de mens. Hij verdort als gras. Stof ben je en tot stof zal je weerkeren. Of als een Phoenix verrijzen uit zijn as? Wat is waarheid?

Het lijden van Jezus. Hij die moest gaan. Die wist wat er komen ging. Hij die niet wilde, niet wist of hij het kon of toch weer wel. Zo vaak moet je verantwoording nemen, er zijn voor die ander. Dwars tegen je eigen angst en onrust in.

We moeten er zijn voor elkaar. Samen. Iemand leefde het ons voor. Hij ging, eenzaam, tot diep in de tuin. Tot op de berg. Tot op het bot. Tot op de bodem van zijn geloof. Totdat Hij verlaten was.

Lied: Psalm 22 vers 1

- 1 Mijn God, Mijn God, waarom verlaat Gij mij
en blijf zo ver, terwijl ik tot U schrei,
en redt mij niet, maar gaat aan mij voorbij?
Hoe blijft Gij zwijgen?
Mijn God, ik doe tot U mijn kreten stijgen
bij dag, bij nacht. Tot U slechts kan ik vluchten,
maar krijg geen rust, geen antwoord op mijn zuchten
in klacht op klacht.

Afbeelding:

Marc Chagall, 'De gekruisigde', 1944

Lezen: *Johannes 19: 16-30*

¹⁶Toen droeg Pilatus hem aan hen over om hem te laten kruisigen. Zij voerden Jezus weg; ¹⁷hij droeg zelf het kruis naar de zogeheten Schedelplaats, in het Hebreeuws Golgota. ¹⁸Daar kruisigden ze hem, met twee anderen, aan weerskanten één, en Jezus in het midden. ¹⁹Pilatus had een inscriptie laten maken die op het kruis bevestigd werd. Er stond op 'Jezus uit Nazaret, koning van de Joden'. ²⁰Het stond er in het Hebreeuws, het Latijn en het Grieks, en omdat de plek waar Jezus gekruisigd werd dicht bij de stad lag, werd deze inscriptie door veel Joden gelezen. ²¹De hogepriesters van de Joden zeiden tegen Pilatus: 'U moet niet "koning van de Joden" schrijven, maar "Deze man heeft beweerd: Ik ben de koning van de Joden".' ²²'Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven,' was het antwoord van Pilatus.

²³Nadat ze Jezus gekruisigd hadden, verdeelden de soldaten zijn kleren in vieren, voor iedere soldaat een deel. Maar zijn onderkleed was in één stuk geweven, van boven

tot beneden. ²⁴Ze zeiden tegen elkaar: 'Laten we het niet scheuren, maar laten we loten wie het hebben mag.' Zo ging in vervulling wat de Schrift zegt: 'Ze verdeelden mijn kleren onder elkaar en wierpen het lot om mijn gewaad.' Dat is wat de soldaten deden.

²⁵Bij het kruis van Jezus stonden zijn moeder met haar zuster, Maria, de vrouw van Klopas, en Maria uit Magdala. ²⁶Toen Jezus zijn moeder zag staan, en bij haar de leerling van wie hij veel hield, zei hij tegen zijn moeder: 'Dat is uw zoon,' ²⁷en daarna tegen de leerling: 'Dat is je moeder.' Vanaf dat moment nam die leerling haar bij zich in huis.

²⁸Toen wist Jezus dat alles was volbracht, en om de Schrift geheel in vervulling te laten gaan zei hij: 'Ik heb dorst.' ²⁹Er stond daar een vat zure wijn; ze staken er een majoraantak met een spons in en brachten die naar zijn mond. ³⁰Nadat Jezus ervan gedronken had zei hij: 'Het is volbracht.' Hij boog zijn hoofd en gaf de geest.

Tekst:

Om Hem die stierf aan het kruis voor ons tekort
Om de vraag: Waarom?
Om de angst voor verraad
Om de vriend die vijand wordt
Om de zoektocht naar zinvol en waardevol leven
Om eenzaamheid op het moment van sterven
Om de zinloosheid van de dood
Om menonterend lijden
Om levenslang verdriet
Om het gebrek aan antwoorden
Om de zorg voor de wereld
Om de diepte van alleen
Om de onmogelijkheid van afscheid
Om eerbied
Om Hem te gedenken

(tekst:A.Boonstra)

Ritueel voor thuis: Je kunt een bloem bij het kruis leggen

Lezen Johannes 19: 31-42

³¹Het was voorbereidingsdag, en de Joden wilden voorkomen dat de lichamen op sabbat, en nog wel een bijzondere sabbat, aan het kruis zouden blijven hangen. Daarom vroegen ze Pilatus of de benen van de gekruisigden gebroken mochten worden en of ze de lichamen mochten meenemen. ³²Toen braken de soldaten de benen van de eerste die tegelijk met Jezus gekruisigd was, en ook die van de ander. ³³Vervolgens kwamen ze bij Jezus, maar ze zagen dat hij al gestorven was. Daarom braken ze zijn benen niet. ³⁴Maar een van de soldaten stak een lans in zijn zij en meteen vloeide er bloed en water uit. ³⁵Hiervan getuigt iemand die het zelf heeft gezien, en zijn getuigenis is betrouwbaar. Hij weet dat hij de waarheid spreekt en wil dat ook u gelooft. ³⁶Zo ging de Schrift in vervulling: 'Geen van zijn beenderen zal verbrijzeld worden.' ³⁷Een andere schrifttekst zegt: 'Zij zullen hun blik richten op hem die ze hebben doorstoken.'

³⁸Na deze gebeurtenissen vroeg Josef uit Arimatea – die uit vrees voor de Joden in het geheim een leerling van Jezus was – aan Pilatus of hij het lichaam van Jezus mocht meenemen. Pilatus gaf toestemming en Josef nam het lichaam mee. ³⁹Nikodemus, die destijds 's nachts naar Jezus toe gegaan was, kwam ook; hij had een mengsel van mirre

en aloë bij zich, wel honderd litra. ⁴⁰Ze wikkelden Jezus' lichaam met de balsem in linnen, zoals gebruikelijk is bij een Joodse begrafenis. ⁴¹Dicht bij de plaats waar Jezus gekruisigd was lag een olijgaard, en daar was een nieuw graf, waarin nog nooit iemand begraven was. ⁴²Omdat het voor de Joden voorbereidingsdag was en dat graf dichtbij was, legden ze Jezus daarin.

Bij het kruis van Jezus stonden Maria, zijn moeder, en Maria uit Magdala

Ik sta naast haar.
Soms raakt mijn hand even haar kleed.
Dichterbij kan niet.
In ons allebei gaat alles uit naar jou, maar anders.
Ik probeer te bedenken hoe het is om nu jouw moeder te zijn.
Onmogelijk.
Maar ik zie aan haar dat ze weer ten diepste voelt dat je uit haar lijf gekomen bent.
Net als toen je twaalf was, denk ik, en ze je niet kon vinden.
Ze volgt de bewegingen van je hoofd, ze haalt adem tegelijk met jou.
Dichterbij kan niet. Toen kon ze je dragen.

Ik kijk naar je.
`Mijn geliefde discipel`, zo noemde je me soms.
Waarom kon ik je hiervoor niet behoeden?
Ik wil weg, ik kan dit niet aanzien.
En ik wil bij je zijn.
Ik weet dat je deze weg moest gaan.
Je zei het.
En ik wilde naast je gaan, tot het einde.
Jij hebt mij geheeld, mij mens gemaakt.
Je hebt me geleerd mijn hart naar binnen te keren, naar het goede.
Ik heb je nodig.
Maar jij gaat en ik sta hier en ik kijk.
Dichterbij kan niet. Kon ik je maar dragen.

Ze kijkt naar me. En dan weer naar jou.
We praten zonder woorden.
Je kijkt ons even aan, je zucht, het is bijna voorbij.
Zij wordt mij een moeder. En ik word haar een dochter.
Door jou.

Hier zijn we. We blijven.
En als de liefde dragen kan, dragen wij je.
Totdat je thuis bent.

Lied: *Bleib mit deiner Gnade bei uns, Herr Jesus Christ.* Lied 256

Bleib mit deiner Gnade bei uns, Herr Jesu Christ. Ach, bleib mit deiner Gnade bei uns, Du treuer Gott.	<i>Blijf met uw genade bij ons, Heer, onze God. O, blijf met uw genade bij ons, licht in het duister.</i>
---	---

Gebed

Meer nog dan anders
In deze veertig dagen ervaren
wat rust is,
wat stilte zegt
wat leegte doet...

Meer nog dan anders
In deze veertig dagen beseffen:
Geven en delen
is meer van de mens
dan hebben en halen

Meer nog dan anders
In deze veertig dagen bereid
om los te laten wat overbodig is
en bij de kern van ons leven te komen:
om mens en wereld
Alle leven op aarde
in ere te houden

Meer nog dan anders
Dragen we aan u op
leder die eenzaam is
leder die wacht op de dood
leder die geen uitzicht heeft
leder die wanhopig is
Meer nog dan anders
Worden we stil

Lied 719 uit de Graankorrel sterft *(uit: Zangen Zoeken en Zien)*

1 (cantorij) Laten we dan nu begraven
wie zijn taak hier heeft gedaan,
toevertrouwen aan de aarde,
met zijn woorden verder gaan.
Stof uit stof en as uit as.

La- ten wij dan nu de tra- nen
van verdriet en van ge- mis,
la - ten val - len op de aar - de,
die ons wieg en wo- ning is.
Stof uit stof en as uit as.

3 (allen) Laten wij dan nu verzorgen
wat er bleef van deze mens,
wetend dat zijn geest geborgen
bij de Bron van alles is.

PAASWAKE

11 april, 21:30 uur

Openingswoorden:

Dit is de avond van steeds opnieuw in herinnering roepen hoe het ooit begon.

Dit is de avond van steeds weer vertellen dat niets ons gevangen kan houden:
geen farao, geen zware steen.

Dit is de avond van de ommekeer, het nieuwe begin.

Sta op! Leef!

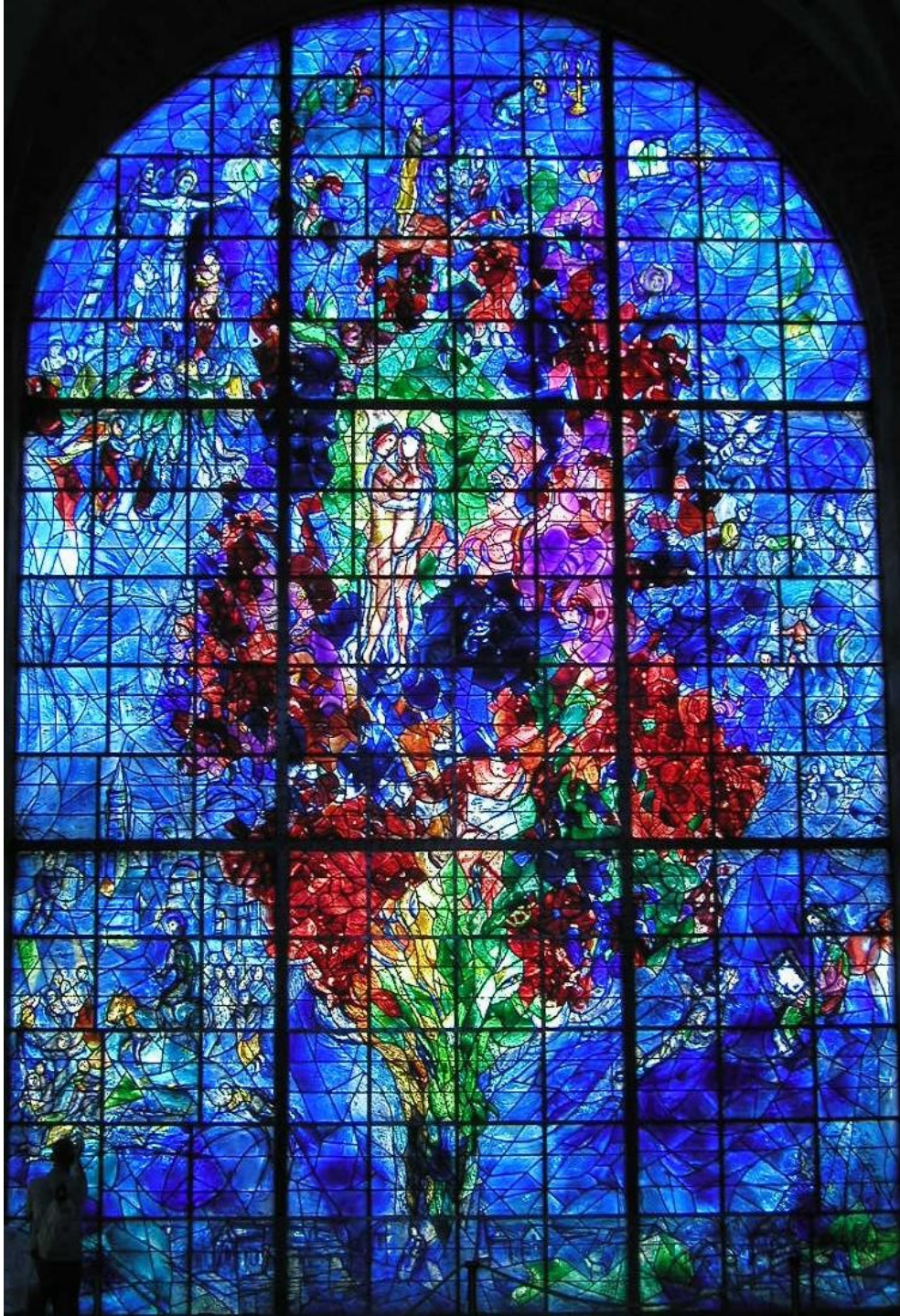
Lied 598 (Link: <https://www.youtube.com/watch?v=mgIJR8Q3tzi>)

Als al les dui ter is, ont steek dan een lich tend vuur
dat nooit meer dooft, vuur dat nooit meer dooft.

Als al les dui ter is, ont steek dan een lich tend vuur
dat nooit meer dooft, vuur dat nooit meer dooft.

Afbeelding:

Marc Chagall, 'Vrededorst' 1974, In de kapel van de Cordeliers in Sarrebourg

Lezing: Genesis 1: 1-5

In het begin schiep God de hemel en de aarde.

De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water.

God zei: 'Er moet licht komen,' en er was licht. God zag dat het licht goed was, en hij scheidde het licht van de duisternis; het licht noemde hij dag, de duisternis noemde hij nacht. Het werd avond en het werd morgen. De eerste dag.

Stilte

Het begin van Pasen

Dit is de avond van het onuitroeibare verhaal van Jezus de Christus:

Hij die opstond uit de dood, omdat zijn liefde niet klein te krijgen was door de taal van macht en geweld. Dit is de nacht van een nieuw begin:

er is leven, er is licht, er is een nieuwe en bevrijde mens!

Ritueel voor thuis: plaats kaarsen of lichtjes in je vensterbank als symbool voor het licht dat terugkomt:

*Licht dat terugkomt,
Hoop die niet sterven wil
Vrede die bij ons blijft*

In deze nacht vol hoop, toekomst en leven

Bidden we vol vertrouwen tot God

voor alle mensen die uitzien naar toekomst en levenskansen

voor alle mensen die openstaan voor het geheim van God

dat zij zich gedragen weten

en elke dag opnieuw mogen ervaren

dat echte liefde tot het uiterste gaat.

God van leven, wij bidden U:

Hoor onze gebeden deze nacht,

Zoals U door de eeuwen heen het gebed van mensen hebt gehoord.

Dit vragen wij U in naam van Jezus,

die opgestaan is en leeft

en die van ons vraagt op te staan, in beweging te komen:

Opnieuw geboren, opgestaan,

Voorgoed veranderd, opgericht,

Door angst en sterven heengegaan,

Zien wij opnieuw het leven aan,

Geschenk, dat groot en kostbaar is.

Tekst Marijke de Bruijne

Moge het zo zijn. Amen.

Lied: 637 'O vlam van Pasen, steek ons aan'

The image shows a musical score for a hymn. It consists of four staves of music, each with a treble clef and a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The time signature is 4/4. The lyrics are written below the notes. The first line of music corresponds to the first line of lyrics, and so on. The music is written in a simple, melodic style with quarter and eighth notes. The lyrics are: 'O vlam van Pa - sen, steek ons aan, de Heer is waar-lijk op - ge - staan! De Zoon, voor wie het duis - ter zwicht, de Zoon is als de zon, zo licht!'.

O vlam van Pa - sen, steek ons aan,
de Heer is waar-lijk op - ge - staan!
De Zoon, voor wie het duis - ter zwicht,
de Zoon is als de zon, zo licht!

De Vader laat niet in het graf
zijn kind dat zoveel vreugde gaf,
Hij tilt het uit de kille grond –
het loopt als vuur de wereld rond.

De oude nacht voorgoed gedood,
de toekomst kleurt de morgen rood;
ziehier hoe God vergevend is
en hoe zijn liefde levend is.

Ziehier het licht van lange duur,
ziehier de Zoon, de zon, het vuur;
o vlam van Pasen, steek ons aan –
de Heer is waarlijk opgestaan!

Aan de voorbereiding van deze diensten werkten mee:

Evert Bekkema
Marjan de Haas
Hester Wouda
Geke Berg
Annemiek Boonstra
Wilma van Rijswijk
Egberdien ten Brink
Gusta Boxman
Ina de Jonge
Connie Langebroek